

Welvaart voor iedereen in een duurzame en rechtvaardige samenleving

Programma voor vandaag

Programma

- 14:30u Onthaal
- 15:00u Inleiding – Met wat actualiteit
- 15:05u Presentatie over de problematiek
- 15:45u Eerste bedenkingen
- 16:00u Pauze
- 16:30u Gesprek
- 18:00u Besluiten? Volgende bijeenkomsten
- 18:15u Einde van het officieel gedeelte
- 18:30u Broodmaaltijd en napraten
- 20:00u Einde

Actualiteit

Actualiteit:

- Global Climate Strike – Vrijdag 20 november 2019
 - Wereldwijde acties
 - 7 continenten, meer dan 150 landen, 2500 evenementen, 4 miljoen deelnemers!
- Klimaatplan in Duitsland:
 - Duitse regering wil de komende 4 jaar 54 miljard investeren
 - CO2 belasting, autoverkeer terugdringen, ...
 - Investeren in elektrische wagens, openbaar vervoer
- Regeerakkoord van het Waalse gewest met PS, MR en Ecolo
 - Een ambitieus klimaat plan onder invloed van Ecolo
- En ook dat nog:
 - Broederlijk Delen werkt aan een nieuw campagnemodel
 - Systeemverandering, Economie van het genoeg
 - ‘Delen doet goed, ook voor het zuiden’

Actualiteit

Actualiteit:

- Global Climate Strike – Vrijdag 20 november 2019
 - Wereldwijde acties
 - 7 continenten, meer dan 150 landen, 2500 evenementen, 4 miljoen deelnemers!
- Klimaatplan in Duitsland:
 - Duitse regering wil de komende 4 jaar 54 miljard investeren
 - CO2 belasting, autoverkeer terugdringen, ...
 - Investeren in elektrische wagens, openbaar vervoer
- Regeerakkoord van het Waalse gewest met PS, MR en Ecolo
 - Een ambitieus klimaat plan onder invloed van Ecolo
- En ook dat nog:
 - Broederlijk Delen werkt aan een nieuw campagnemodel
 - Systeemverandering, Economie van het genoeg
 - 'Delen doet goed, ook voor het zuiden'

Samenleving van het genoeg – Plan van mijn bijdrage

Plan van mijn presentatie – Inhoud van mijn bijdrage:

- Gelijkenissen tussen het boek van K. Raworth (Donut Economie) en het boek van T. Jackson (Welvaart zonder groei) en andere recente bijdragen.
- De ideeën zijn niet nieuw. Sommige werden reeds 50 jaar geleden ontwikkeld.
- Ze vinden moeilijk hun weg naar de politiek, het brede publiek. Hoe komt dat? Gebrek aan strategische plannen.
- Inhoud voor de volgende drie bijeenkomsten

Samenleving van het genoeg – Wat en waarom?

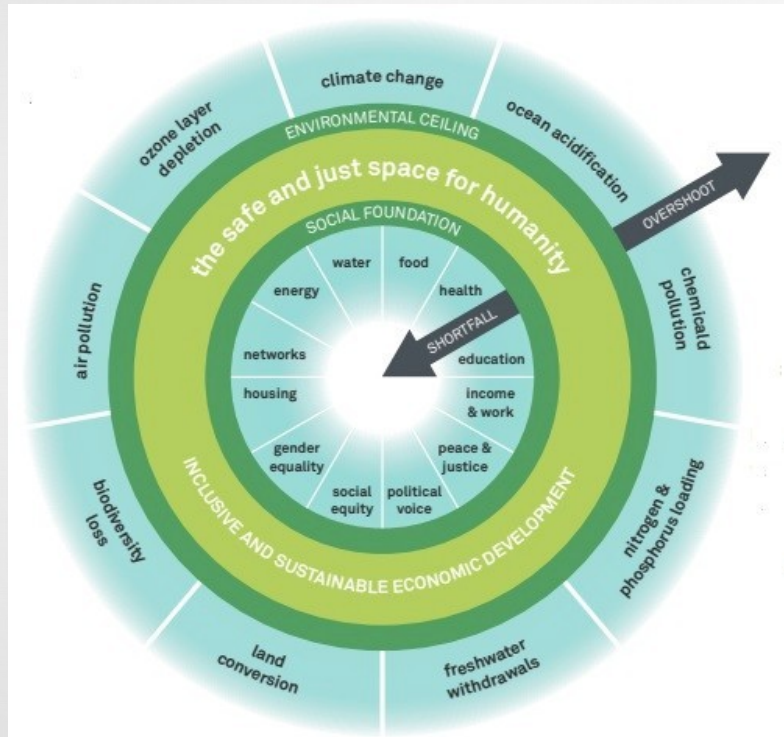
- De samenleving van vandaag wordt in grote mate bepaald door een economisch groeimodel.
- Dit economisch model is niet langer houdbaar:
 - Omwille van de grenzen van de planeet,
 - Het is niet rechtvaardig,
 - Bovendien draagt het niet langer bij tot meer welzijn.
- Hierover hebben we het in de loop van de vorige bijeenkomsten uitvoerig gehad.

- Er is dus nood aan een andere economie, niet gebaseerd op groei, die duurzaam is en rechtvaardig.
- Het BNP als maatstaf moet vervangen worden door andere parameters die welzijn, solidariteit, medemenselijkheid, ... centraal stellen.
- Daartoe zullen we moeten delen.
- En we zullen moeten leven met minder en leren dat dit “het goede leven” niet in de weg staat, integendeel.

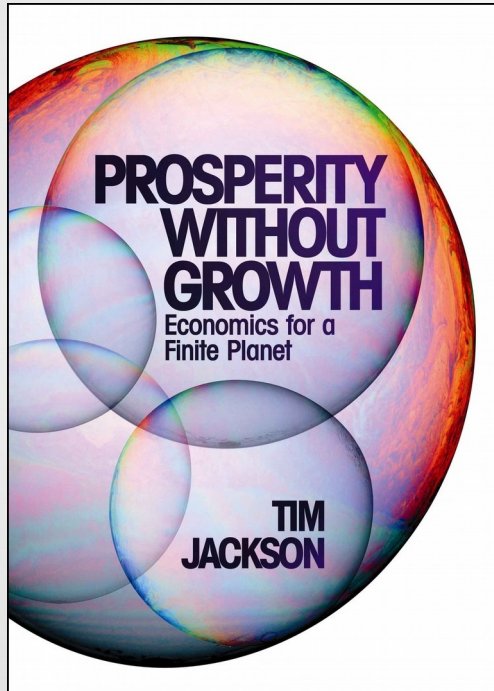
Al deze uitgangspunten vinden we in vele publicaties terug, ook bij Kate Raworth, Tim Jackson,

Samenleving van het genoeg – De Donut Economie

- De basisgedachte in het boek “The Donut Economy” (2017) van Kate Raworth is simpel:
 - Aan de buitenkant van de ring (want dat is een donut hier) ligt de ‘milieu grens’. De economie moet zich afspelen binnen de grenzen van de planeet. De economie moet duurzaam zijn.
 - Aan de binnenkant van de ring liggen sociale grondvesten. De economie moet voldoen aan een aantal minimale voorwaarden (breed omschreven).
 - Daarbinnen zorgt ze voor een veilige en rechtvaardige ruimte waar een inclusieve samenleving functioneert op een duurzame manier.
- Deze gedachten zijn niet nieuw. Wel het gebruik van de donut als visuele vormgeving.

Samenleving van het genoeg – Welvaart zonder groei, ...

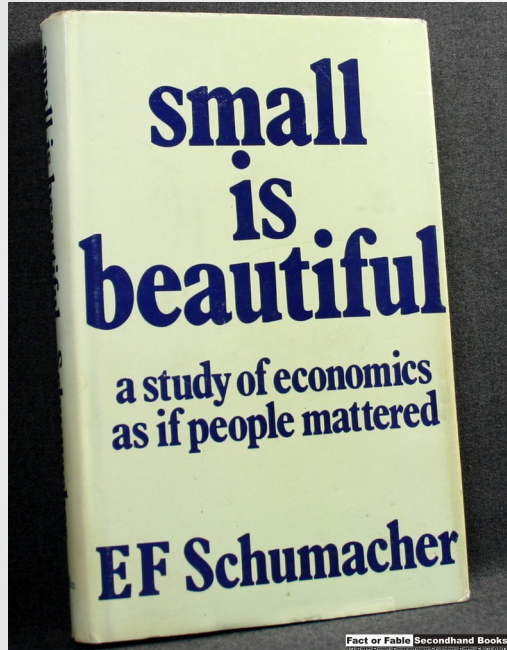

- In zijn boek “Welvaart zonder groei” (2010/ 2017) formuleert Tim Jackson dezelfde twee grenzen. Een ondertitel tot het boek is ook: “What can prosperity possibly mean in a world of environmental and social limits?”
- Ook hier vinden we dus de twee randen van de donut van Kate Raworth.
- Verschillende accenten:
 - Tim Jackson besteed in zijn boek veel aandacht aan het ‘dilemma van de groei’.
 - En aan de noodzaak tot het herdefiniëren van het concept ‘welvaart’.

Grondslagen voor een economie van morgen (Tim Jackson):

- Ondernemen als een dienst aan de gemeenschap,
- Werk zien als deelname aan de ontwikkeling van de gemeenschap,
- Investeren vereist een engagement,
- Geld als een sociaal goed.

Samenleving van het genoeg – De gedachten zijn niet nieuw

- De uitgangspunten van Tim Jackson en Kate Raworth (en nog anderen) zijn erg gelijklopend, maar deze zijn niet nieuw.
- Sommige dateren al van 50 jaar geleden:
 - Ita I Unidad (eind jaren '60) – Creatieve Soberheid (hier kom ik op terug).
 - “Grenzen aan de groei” (1972) – Club van Rome
 - “Hou het klein” (1973) – Schumacher
 - Eerste rapport IPCC (1990) - (Intergovernmental Panel on Climate Change)
- Er zijn ook meer recente werken
 - The no-nonsense guide to degrowth and sustainability (Wayne Ellwood, 2014)
 - Artikels in Mo* (Jan Mertens), in Oikos, ...

'Het kan niet', 'het mag niet' en 'het heeft geen zin' (Ita I Unidad)

- Kernachtig verwoord op een van mijn eerste bijeenkomsten van Ita I Unidad:
 - “Het kan niet”
 - “Het mag niet”
 - “Het heeft geen zin”
- We spreken hier over meer dan 50 jaar terug! Maar actueler dan ooit:
 - Ecologische grenzen aan de buitenkant van de donut ('het kan niet')
 - Sociale grenzen aan de binnenkant ('het mag niet')
 - Maar ook: meer materiële welvaart maakt uiteindelijk niet gelukkiger ('het heeft geen zin')
- Is er dan niets veranderd sinds dan?

- Ita I Unidad was een kleine vzw, opgericht in de marge van de Universitaire Parochie in Leuven, eind jaren '60.
- Invloed van Ita I Unidad op evolutie BD in de beginjaren (cfr. artikel Bart Latré – Trajecta 2003).
- Het motto was: Creatieve Soberheid.
- Ontbonden in de jaren '80, deels opgegaan in de Noord-Zuid werkgroep van Agalev.

Wat is al gerealiseerd? En wat (nog) niet?

- Maar we hebben onze levensstijl niet massaal aangepast. De gedachten hebben zich niet in de praktijk omgezet. Wel bij een kleine bewuste groep, maar niet bij de grote massa.
- De jongere generatie leeft niet soberder dan de oudere generatie, integendeel.
- En vooral: De politieke vertaling blijft achterwege.
 - Denk aan de recente verkiezingen in mei

- Een groter milieubewustzijn, we recycleren veel meer, denk aan verbod op het roken in openbare plaatsen, ... Dingen die 50j geleden nog ondenkbaar waren.
- Sommige initiatieven zijn 'opgeschaald'. Denk aan autodelen (Cambio). Aanleg van fietspaden.
- Er zijn zaken op de agenda geplaatst waar men vroeger alleen maar in kleine alternatieve kringen over sprak.
- We hebben nu economen die alternatieven hebben uitgewerkt.

Hoe komt dat? Mogelijke verklaringen? Sleutel tot de oplossing.

- Het is een moeilijke boodschap ('an inconvenient truth')
- Vergelijk met de klimaat problematiek. Het probleem is al vele jaren bekend. Ook de oplossingen. Toch vertaalt dit zich niet naar de politiek.
- Moeilijkheid om een urgent probleem op een democratische manier op te lossen.
- Macht van de economische hoofdrolspelers, multinationals, ...
- Niet altijd correcte informatie door politici, opiniemakers, ...
- Je leest zeer weinig over hoe de transitie kan gerealiseerd worden.

Wat is de sleutel tot de oplossing?

- Ook met 'genoeg' kunnen we goed leven,
- Meer nadruk leggen op waarden die er echt toe doen,
- Bevrijdend karakter.

Welke rol voor het middenveld, de media en de politiek?

- Nieuwe situatie: de urgentie!
 - Sommige problemen dreigen onoplosbaar te worden.
 - Indien we onze levensstijl nu niet gaan veranderen, gaan we (in elk geval onze kinderen en kleinkinderen) daar toe gedwongen worden.
- Greta Thunberg (Speech at Brilliant Minds conference): “And yes, I know we need a system change rather than individual change. But you can not have one without the other”.
 - Werken op het structurele vlak (samen met andere middenveld organisaties)
 - Werken aan een mentaliteitsverandering, nieuwe levensstijl.
- Op het structurele vlak: Nadenken over strategieën om een transitie mogelijk te maken.
- Mentaliteitsverandering: Vooral nadruk leggen op de positieve kanten van een andere, meer sobere levensstijl.

- Wat is de rol van
 - het middenveld,
 - de media,
 - en de politiek?
- Het plan is om daar telkens een sessie aan te wijden.

Pauze

Na de pauze:

- Discussie, eigen inbreng, besluiten, ...

Gespreksronde

- Algemene bedenkingen
-

Plannen voor volgende jaar: Ethiek van het genoeg

Goed is goed genoeg

Kader:

- Filosofische ontmoetingen
- Broederlijk Delen
- Wereldgroep FF (?)
- Project 75 (??)

- Aanleiding: Nachtwacht van een paar maanden geleden met Patrick Loobuyck: Gedragsverandering vs structurele verandering ?
- Vergelijking tussen 'Welvaart zonder groei' van Tim Jackson en 'De donut economie' van Kate Raworth.
- Eerste sessie gepland op zondag 22 september.

Welkom aan tafel voor de broodmaaltijd

- De living wat herschikken
- Stoelen rond de tafel
- Tafel klaarzetten
- Buffet met eten in de keuken op het werkblad
- Zelfbediening (voor eten en drank)
- en ...

Smakelijk !